

Tallinna Haridusamet
Estonia pst 5a
10143 Tallinn
Harju maakond

8.01.2024 nr 9.5-2.2/23-
24/15/15

**Tallinna Kuristiku Lasteaia haldusjärelvalve õiendi
kinnitamine**

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 28 lõigete 1 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelvalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse info-süsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tallinna Kuristiku Lasteaia haldusjärelvalve õiendi.
2. Lasteaia pidajal Tallinna Haridusametil palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Mare Tamm
peaekspert

Koopia: kuristiku@kuristikula.edu.ee

TALLINNA KURISTIKU LASTEAIA HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tallinna Kuristiku Lasteaed (edaspidi *lasteaed*) on Tallinna Haridusameti (edaspidi *pidaja*) hallatav koolieelne lasteasutus aadressil Läänemere tee 46, 13914 Tallinn, Harju maakond.
2. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) õigus- ja personalipoliitika osakonna peaeksperdi 31.08.2023 korralduse nr 9.5-2.2/23-24/15/1 „Haldusjärelevalve algatamine Tallinna Kuristiku Lasteaias“ alusel.
3. Järelevalves oli vaatluse all, kuidas lasteaias tagatakse eestikeelsele õppe- ja kasvatus-tegevusele üleminek ning kuidas see võimaldab laste üleminekul lasteaiast kooli alustada õpinguid eestikeelses koolis; missuguseid metoodikaid ja õppematerjale kasutatakse eesti keele õpetamisel; kas õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise koolitusi; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad nõuetele.
4. Järelevalvet õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdid Mare Tamm ja Kerli Moora.
5. Järelevalve algas 5. detsembril 2023.
6. Järelevalves vesteldi lasteaia pidaja, direktori, õpetajate, hoolekoguga, tutvuti lasteaia õppekeskkonna ja dokumentatsiooniga ning vaadeldi õppe- ja kasvatustegevusi, võrreldi lasteaia dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Tallinna Kuristiku Lasteaed on Tallinnas tegutsev venekeelne munitsipaallasteaed, mis võimaldab koolieast noorematele lastele hoidu ja alushariduse omandamist. Lasteaias on 2023/2024. õppeaastal kokku 12 rühma: neli sõimerühma, seitse aiarühma ja tasandusrühm. Lasteasutuses on 231 last ja 35 õppe- ja kasvatustöö läbiviijat.

Lasteasutuse eripärana tõstavad juhtkond, õpetajad ja pidaja esile laste vaimse tervise toetamist, laste liikuvuse ja loovuse arendamist ja selleks vajaliku keskkonna loomist (nt lasteköök, liikumisrada õuealal, soolakamber, sensorika tuba).

Lasteaia õppekava ei vastanud nõuetele. Õppekavasse tuleb lisada puuduolev tunnetus- ja õpioskuste kirjeldus. Samuti peaks õppekavas kajastuma õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted lähtuvalt lasteaia eripärast ja vajadustest.

Mitmes rühmas on suurendatud laste arvu üle seaduses lubatud piirmäära. Neist mõnele rühmale ei ole hoolekogu andnud nõustumust laste arvu piirmäära suurendamiseks.

Lasteasutuses on 34 õppe- ja kasvatusala töötajat (EHIS, 29.12.2023). Õpetaja ametikohal nõutud eesti keele B2 tasemele ei vastanud 17 isiku keeleoskus ja C1 tasemelele ei vastanud üks isik. Varasematel aastatel¹ (alates 2020) on olnud õpetajate keeleoskuse tase madalam võrreldes Tallinna linna keskmisega. Õpetajate metoodiline enesearendamine ja täiendkoolitustel osalemine on tagasihoidlik või puudub paljudel üldse. Põhjus on enamasti liiga madalas eesti keele oskuses, et osaleda õppes. Siiski leidis järelevalves kinnitust, et direktor koos pidajaga on käesoleval aastal astunud olulisi samme õpetajate keeleoskuse tõstmiseks eestikeelsele õppele üleminekul.

Lasteasutuses on eestikeelsele õppele üleminekuga alustatud juba käesoleval õppeaastal. Rühmade meeskondade moodustamisel on lähtutud printsiibist, et igas rühmas töötab vähemalt üks kõrgtasemel eesti keelt valdav õpetaja. Liikumis- ja loovustegevused on eestikeelsed, rühmades toimub osaline eestikeelne õpe. Seoses lasteaedade eestikeelsele õppele üleminekuga vajab asutus uut eestikeelset kaasaegset õppevara. Selles valdkonnas tehakse koostööd eestikeelse lasteaia ning õpetajad osalevad õpirändes.

Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine ja laste arengu hindamine toimub nõuetekohaselt. Arenguestlusi oli läbi viidud vaid osade lastevanematega. Kuigi lasteasutusel puudus käesoleval aastal kehtiv arengukava, on sisehindamine toimunud regulaarselt, sealhulgas eestikeelsele õppele ülemineku valdkonnas.

¹ Haridusandmed, allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2023.

OLUKORRA KIRJELDUS

Tallinna Kuristiku Lasteaed alustas venekeelse munitsipaallasteaiana tegevust 1987. aastal ja võimaldab koolieast noorematele lastele hoidu ja alushariduse omandamist. Lasteaias on 2023/2024. õppeaastal kokku 12 rühma: neli sõimerühma, seitse aiarühma ja tasandusrühm. Kokku on 231 last ja 34 õppe- ja kasvatustöö läbiviijat.

1. Õppe- ja kasvatustegevus

Lasteaia missiooniks² on luua laste jaoks tingimusi, mis toetavad tema individuaalsust ja soodustavad kompetentside kujundamist, mis tagavad lapsele tema edu nii tänapäeval kui tulevikus. Järelevalves läbi viidud vestlustel toodi juhtkonna, õpetajate ja pidaja poolt lasteasutuse eripärana välja laste vaimset tervist toetava, liikumist ja loovust arendava keskkonna loomist (nt lasteköök, õue liikumisirada, soolakamber, sensorika tuba, laste pöidade massaaž).

Õppekava

1.1. Lasteasutuse õppekava (edaspidi *õppekava*) on kinnitanud direktori käskkirjaga³, kuulates ära pedagoogiline nõukogu⁴ ja hoolekogu⁵. Õppekavas on esitatud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti.

1.2. Lasteaia õppekava ei ole kooskõlas koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava sättega⁶ (edaspidi KLRÖK), mille kohaselt tuleb õppekavas esitada 6–7aastase lapse eeldatavate üldoskustena tunnetus- ja õpioskused. Lasteaia õppekavas vastav osa puudub.

1.3. Õppekavas olevad õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on esitatud riiklikust õppekavast tulenevalt. Eraldi ei ole välja toodud lasteaia enda eripärast ja laste vajadustest lähtuvaid erisusi, mida õppekava võiks eeldatavalt sisaldada.

Õppe- ja kasvatustegevuse keel

1.4. Seaduse⁷ ja lasteaia põhimääruse⁸ järgselt on lasteasutuse õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks lasteasutuse õppekava. Lasteaia õppekava⁹ kohaselt toimub lasteaias õppetöö vene keeles. Samuti on Tallinna Haridusameti kodulehel märgitud lasteaia õppekeelena vene keel. Samas oli EHISe¹⁰ andmetes märgitud lasteaia rühmade õppekeeleks eesti keel.

Direktori selgituse kohaselt¹¹ oli 2022/2023. õppeaastal lasteaia õppekeel vene keel, kuid käesoleval õppeaastal on alustatud üleminekuga eestikeelsele haridusele ja igas rühmas töötab üks eestikeelne õpetaja. Seepärast on EHISes ja lasteaia kodulehel õppekeelena märgitud eesti keel, kuna õppetöö kõikides rühmades viiakse järk-järgult üle eesti keelde. Direktori arvates oleks olnud lapsevanemate jaoks eksitav teave, et õppetöö on venekeelne.

Juhime tähelepanu, et seaduse¹² kohaselt on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks lasteasutuse õppekava, milles on määratletud õppe- ja kasvatustegevuse keel ning mille alusel viiakse läbi õppetööd. Kui lasteasutus soovib teha muudatusi õppekeeles, tuleb vastavalt

² Lasteaia koduleht, 12.12.2023.

³ Direktori 22.09.2019 käskkiri nr 1-2/3 „Õppekava kinnitamine“.

⁴ Pedagoogilise nõukogu 09.09.2019 koosoleku protokoll.

⁵ Hoolekogu 18.02.2019 protokoll nr 01.

⁶ KLRÖK, § 13 lg 3.

⁷ KELS, § 16 lg 1.

⁸ Tallinna Kuristiku Lasteaia põhimäärus, § 7 lg 1.

⁹ Õppekava, p 1.1.

¹⁰ EHISe väljavõtte seisuga 15.11.2023.

¹¹ Direktori 17.11.2023 e-kiri.

¹² KELS, § 16 lg 1.

seadusele¹³ viia õppekavas sisse muudatused pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates eelnevalt ära hoolekogu arvamuse.

Järelevalves vaadeldud rühmade tegevuste põhjal on alust arvata, käesoleval ajal ei ole rühmades veel üle mindud täiemahulisele eestikeelsele õppele, vaid seda on tehtud osaliselt, suurendades järk-järgult eesti keele osakaalu vene keele kõrval. Direktori kinnitusel astutakse lähiajal samme õppekava muutmiseks.

Rühmade moodustamine

1.5. Seaduse¹⁴ järgselt on sõimerühmas maksimaalne laste arv 14 last, lasteaiarühmas kuni 20 last. Hoolekogu ettepanekul on linnavalitsusel õigus lapse arenguks vajalike tingimuste olemasolu korral suurendada laste arvu sõimerühmas kuni kahe lapse võrra, lasteaiarühmas kuni nelja lapse võrra ning vastav otsus tehakse iga sõime-, lasteaia- ja liitrühma kohta eraldi¹⁵.

Järelevalves nähtus, et 2023/2024. õppeaastal oli neljas rühmas suurendatud laste arvu üle lubatud piirmäära. Direktori sõnul ei ole hoolekogu teinud ettepanekut koolieelikute rühmade suurendamiseks. Põhjus, miks rühmad on lubatust suuremad, seisneb selles, et eelmise õppeaasta lõpul oli peresid, kes otsustasid oma lapsi kooli mitte panna ja soovisid, et neile tagataks võimalus jätkata samas rühmas. Pidaja sõnul on olnud ülekomplekteerimised peamiselt kooliminevate laste rühmades. Pidaja seda üldjuhul ei aktsepteeri, kuid on erandeid.

Antud juhul peaks direktor lähtuma lasteaia pidaja poolt kehtestatud vastuvõtu- ja välja-arvamise korrast vastavalt määrusele ja selgitama eelnevalt välja, kas nõuded varasemaks kooli minekuks on lapsevanema poolt täidetud ja koolikoht lapsele tagatud (kooli pidaja) ning lasteaial tekkinud alus lapse väljaarvamiseks seoses kooliminekuga. See annab kindluse direktorile lasteaia kohakasutuse lepingu lõpetamise kohta osapoolte vahel ja uueks õppeaastaks laste arvu planeerimisel rühmades. Lasteaed ei saa enne last välja arvata ning tema kohta teisele lapsele pakkuda, kui tal on kindlus, et esineb väljaarvamise alus.

Rühmade töökorraldus

1.6. Seaduse kohaselt¹⁶ peab olema õppe- ja kasvatusalal töötav isik või õpetajat abistav töötaja sõimerühmas kuni 8 lapse, liitrühmas kuni 10 lapse ja lasteaiarühmas kuni kaheteistkümne 12 lapse kohta. Juhtkonna sõnul on igas rühmas neli meeskonnaliiget (ühes erandina kolm). Õpetajad töötavad kahes vahetuses. Meeskondi moodustades on silmas peetud, et igas rühmas oleks vähemalt üks õpetaja, kellel on C1 eesti keele tase või kelle emakeel on eesti keel.

Eesti keele õppe korraldus

1.7. Seaduse¹⁷ kohaselt oli lasteasutusel tegevus- ja päevakava, mille oli direktor oma käskkirjaga¹⁸ kinnitanud. Tegevus- ja päevakava toetas lapse eesti keele arengut, seda eeskätt lõimitud tegevuste jaoks aja planeerimisel.

1.8. Määruse järgselt¹⁹ alustatakse lasteasutuses või selle rühmas, mille õppe- ja kasvatus-tegevus ei toimu eesti keeles, laste eesti keele õpet kolmeaastaselt kas eraldi keeletegevuste kaudu ja keeleõpet teiste tegevustega lõimides või osalise keelekümbluse meetodikat rakendades.

¹³ KELS, § 16 lg 3.

¹⁴ KELS, § 7 lg 1.

¹⁵ KELS, § 7 lg 1¹.

¹⁶ KELS, § 20 lg 6.

¹⁷ KELS, § 16 lg 4.

¹⁸ Direktori 16.10.2023 käskkiri nr 1-2/14 „Tegevuskava kinnitamine“.

¹⁹ KLRÕK, § 9 lg 2.

Lasteaia õppekava²⁰ kohaselt toimub eesti keele õpe kolm korda nädalas alates 3. eluaastast. Järelevalve ajal läbi viidud vestluste ja vaatluste põhjal selgus, et hommikuringid on osaliselt eestikeelsed (õpitakse numbraid, tähti, jutustamine pildi järgi). Muusika toimub osaliselt eesti keeles. Õpetajate sõnul kasutatakse eesti keele õpetamisel lõimingut, mis on muudatus võrreldes varasemaga ja millega kohanemine vajab harjumist. Varasemalt ei õpetatud lastele väljendeid, vaid peamiselt nimisõnu. Muutust on aidanud ellu viia koostöö Tallinna eestikeelse Päikesejänku lasteaia õpetajatega. Huvitegevusena on eesti keeles logorütmika.

1.9. Lasteaias on kaks eesti keele õpetajat, kes töötavad kumbki ühe rühmaga. 2020. aastal liitus lasteaed professionaalse eestikeelse õpetaja projektiga (vt eespool), mis kestab kuni 31.09.2024. Nende õpetajate eestvedamisel avaldati raamat „Minu esimesed sõnad eesti keeles“, mille eesmärgiks on sõimerühma lastel omandada 100 eestikeelset sõna.

Õppe- ja kasvatustegevuste läbiviimine

1.10. Järelevalves vaadeldi seitsme rühma õppe- ja kasvatustegevusi. Õppetegevused olid kas täielikult või osaliselt eestikeelsed. Tegevused olid õpetajate poolt eesmärgistatud, keskkond tegevuste läbiviimiseks sobiv, tegutseti kogu rühmaga. Õpetajad tunnustasid lapsi. Laste eesti keelest arusaamine oli rühmades erinev – seal, kus on olnud eestikeelne õpetaja pikemat aega, on mõistmine parem. Tegevuste sisu pakkus üldjuhul lastele huvi. Ühes rühmas oli siiski näha, et vajalik oleks töö gruppides. Rühmade õppe- ja kasvatustegevused olid lõimitud, nende elavdamiseks kasutati digivahendeid.

Vaadeldud tegevustes kaustasid õpetajad selget ja arusaadavat eesti keelt. Ruumides olid seintel pildid ja eestikeelsed sõnad, toetamaks igapäevaste rutiinsete vestluste läbiviimist. Sageli olid õppevahendid ja sõnasildid laste jaoks liiga kõrgel. Õppe- ja kasvatustegevustes ei olnud nähtav, kuivõrd kaasatakse lapsi tegevuse ettevalmistusse või tegevusi ja ülesandeid ise valima.

Õppevahendid

1.11. Õpetajate sõnul on nende jaoks oluline ajakohase eestikeelse näidismaterjali leidmine, videote ja mängude kasutamine. Lähiajal saab hakata kasutama eesti keele õppeks digitahvlites uut õppeprogrammi. Rühmades leidis eestikeelseid lasteraamatuid, kuid mitte kõikides. Õpetajate sõnul napib neil praegu õppevara eesti keele õpetamiseks. Direktori ja pidaja sõnul on olemas vahendid õppevara soetamiseks.

Õppeaasta tegevuskava

1.12. Määruse²¹ kohaselt on lasteasutuse tegevuskava lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse kohustuslik dokument, milles määratletakse lasteasutuse ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest ning milles määratletakse lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad. Direktor on kinnitanud²² lasteaia 2023/2024. õa tegevuskava.

Tegevuskavas on eestikeelsele õppele ülemiku toetamiseks välja toodud mitmeid tegevusi. Õpetajate sõnul on projektis „Professionaalne eestikeelne õpetaja venekeelse rühmas“ osalemisel olnud hea mõju, mida näeb laste koolivalmiduse hindamisel. Pedagoogid osalevad kõnepraktika saamiseks õpirändes Tallinna Päikesejänku lasteaias. Traditsiooniliste eestikeelsete üritustena viiakse läbi mardi- ja kadripäevi koos eestikeelse lasteaiaaga. Osaletud on

²⁰ Õppekava, p 5.4.3.

²¹ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 2 p 1, § 4 lg 3.

²² Direktori 16.10.2023 käskkiri nr 1-2/14 „Tegevuskava kinnitamine“.

konkursil „Eesti keele kaunis kõla“ ja projektis „Eestimaa on minu kodu“.

Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine

1.13. Õppekava²³ kohaselt täidetakse päevikuid hariduse e-infosüsteemis Eliis, kuhu kantakse nädalaplaanis kajastatud ja läbi viidud tegevusi, samuti lisategevused. Nädala lõpus toimub nädala eesmärkide täitmise analüüs.

Järelevalves leidis kinnitust, et lasteaia rühmapäevikud vastavad määruses kehtestatud nõuetele²⁴. Päevikusse tehtud sissekanded olid kooskõlas nädalakavas planeerituga ning eesti-keelsed. Samuti vastas nädalaplaanide esitamine õppekavas²⁵ sätestatule.

Pedagoogilise nõukogu tegevus

1.14. Seaduse²⁶ kohaselt on pedagoogilise nõukogu ülesanne lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimine ja hindamine ning direktorile, hoolekogule ning valla- või linnavalitsusele õppe- ja kasvatustegevuse parandamiseks ettepanekute tegemine. Järelevalves tutvutud protokollidest selgus²⁷, et eestikeelsele õppele ülemineku temaatikat on pedagoogid mitmes aspektis arutanud. Samas nähtus puudusena, et protokollidel puuduvad osalejate allkirjastatud nimekirjad ja arutluse all olnud küsimuste lisad.

1.15. Ettepanekud direktorile

- 1.15.1. Sõnastada õppekavas olevate õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted lähtuvalt lasteaia eripärast ja vajadustest.
- 1.15.2. Teavitada lasteaia kodulehel ja märkida EHISes rühmade õppekeeleks vene keel või teavitada, et õppe- ja kasvatustöö on osaliselt eestikeelne (vt punkt 1.4.), kuni õpe ei ole tegelikkuses üle viidud eestikeelseks.
- 1.15.3. Selgitada direktori poolt välja kooliminevate laste lasteaia lahkumise sooviga seotud asjaolud, kaasa arvatud lasteaia kohakasutuse lepingu lõpetamine või selle jätkamine, et võimaldada uue õppeaasta rühmade nõuetekohane komplekteerimine ning lähtuda lasteaeda vastuvõtu ja väljaarvamise korrast (vt punkt 1.5.)
- 1.15.4. Tagada pedagoogiliste koosolekute protokollide koostamine, lisades päevakorras olnud tutvustavad materjalid, lühikokkuvõtte päevakorrapunkti arutlust ja esitatud ettepanekutest, samuti osalejate poolt allkirjastatud nimekiri.
- 1.15.5. Vaadata üle ning teha muudatusi rühmade mööbli paigutuses, luues laste jaoks rohkem tegevuskeskusi.
- 1.15.6. Jälgida, et õppe- ja mänguvahendid oleksid laste kõrgusel ja neile kättesaadavad.
- 1.15.7. Juhtida õpetajate tähelepanu sellele, et laste töid peaks eksponeerima rohkem lastele endile, eesmärgiga teha õppimine neile nähtavaks.
- 1.15.8. Toetada õpetajaid suunama lapsi õppe- ja kasvatustegevustes rohkem näitama üles initsiatiivi tegevuste ettevalmistamisel ja asjade kokkupanemisel või koristamisel.
- 1.15.9. Võimaldada pedagoogidel osaleda metoodilistel koolitustel ning suunata rakendama õpitut igapäevases töös.

1.16. Ettekirjutused pidajale

- 1.16.1. Tagada lasteaia õppekavasse tunnetus- ja õpioskuste kirjelduse lisamine vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 85 „Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava“ §-le 13. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024
- 1.16.2. Tagada rühmades laste arvu kooskõla vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 7

²³ Õppekava, p 5.4.3.

²⁴ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 2 lg 2.

²⁵ Õppekava, p 6.5.

²⁶ KELS, § 22 lg 6.

²⁷ Pedagoogilise nõukogu 30.08.2022 protokoll nr 1 ja 05.09.2023 protokoll nr 1.

2. Õppe- ja kasvatusala töötajad

Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

2.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust haridusministri määruses²⁸ toodud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud ning õppeasutuses kohapeal olevaid kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente (seisuga 12.12.2023). Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli lasteaias kokku 34, neist on 30 õpetajat, 2 logopeedi, õppealajuhataja ja direktor. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele 31-l õppe- ja kasvatusala töötajal.

2.2. KELSi²⁹ kohaselt kinnitab õpetajate, õppealajuhataja ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmise konkursi korra hoolekogu direktori ettepanekul. Järelevalve ajal esitas direktor hoolekogu poolt kinnitatud³⁰ värbamise korra, mis vastas õigusaktidele.

Õpetajate eesti keele oskus

2.3. Täiendavalt oli vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses³¹ kehtestatule. Lasteaia 34-st õppe- ja kasvatusala töötajast puuduvad ametikoha nõuetele vastav B2 keeletase 17-l ja C1 keeletase ühel õppe- ja kasvatusala töötajal. Varasemate haridusandmete³² põhjal (2020–2022) on vastanud riigikeele oskuse taseme nõuetele keskmiselt 43% õpetajatest (Tallinnas vastavalt 86% ja Eestis 91%). 2022. aastal on Keeleamet teinud 14-le õppe- ja kasvatusala töötajale ettekirjutuse B2 keele taseme eksami sooritamiseks, neist 12 õpetajale sunniraha hoiatuse.

Järelevalves nähtus, et direktor on järjepidevalt suunanud õpetajaid ja personali keeletaset tõstma. Osaletakse Tallinna linna pilootprojektis, kus õpetajad vaatlevad erinevaid meetodikaid (nt valdkondade lõimimine) eestikeelses lasteaias. Direktor on läbi viinud õppeaasta alguses personaalsed vestlused kõikide töötajatega, kellel puudub eesti keele B2- või C1-tase. Iga õpetajaga on kokku lepitud personaalne tegevuskava vajaliku keele taseme saavutamiseks ettenähtud tähtajaks.

Õpetajatega vestlustest selgus, et nende keeleoskus rühmades on erinev – mõnes rühmas räägivad kõik eesti keelt, mõnes ainult üks töötaja. Neid on asutuse poolt toetatud keele taseme saavutamisel erinevate keelekursuste kaudu.

Õppe- ja kasvatusala töötajate täiendõpe

2.4. Pedagoogid on lasteaias laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad³³. Eesti keele õpetamise ja keelekümluse meetodika pikematel kursustel ei ole aastatel 2021–2023 õpetajad osalenud (EHIS, seisuga 05.12.2023). Direktori sõnul on põhjuseks asjolu, et paljudel puudub selleks piisav keeleoskus.

2.5. Ettepanek direktorile

²⁸ Haridusministri 26.08.2002. a määrus nr 65 „Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“.

²⁹ KELSi, § 22 lg 4.

³⁰ Hoolekogu 07.12.2023 koosoleku protokoll nr 1-3/33 „Tallinna Kuristiku Lasteaia personali värbamise kord“.

³¹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

³² Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2023.

³³ KLRÖK, § 5 lg 2.

Suunata õpetajaid osalema eesti keele õpetamise metoodilistel kursustel.

3. Laste arengu hindamine ja toetamine

Lapse arengu hindamine

3.1. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist³⁴. Määruse kohaselt³⁵ tuleb lasteasutuse õppekavas sõnastada lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas analüüsimise ja hindamise korraldus. Õppekava³⁶ kohaselt toimub lapse arengu hindamine vaatluse, vestluse, intervjuu, laste tööde analüüsi, testide, juhtumikirjelduste kaudu.

Järelevalves juhuvalimi alusel vaadeldud laste arengukaardid olid koostatud nõuetekohaselt ning laste arengu hindamise dokumenteerimine toimub keskkonnas Eliis kaks korda õppeaastas.

3.2. Seaduse järgselt³⁷ viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks vähemalt üks kord õppeaastas läbi lapsevanemaga arenguvestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse.

Järelevalves selgus, et arenguvestlusi protokollitakse, kuid mitte kõikide laste vanematega ei ole arenguvestlusi läbi viidud. Õpetajate sõnul pakutakse kõigile peredele võimalust arenguvestlusel osalemiseks, kuid mitmed loobuvad ja selle kohta eraldi vanemalt kinnitust ei võeta.

3.3. Lasteaias koostavad õpetajad igale lapsele arengumapi, mis on dokument, kuhu koondatakse teave lapse varajase arengu kohta. Järelevalves selgus, et arengumapis on ankeedid, joonistused, lapse enda poolt valitud tööd ja tähelepanekud lapse kohta.

Koolivalmiduse hindamine

3.4. KELS³⁸ kohaselt annab lasteasutus lasteasutuse õppekava läbinule välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Määrus³⁹ sätestab koolivalmiduskaardi sisseseadmise ja selle täitmise üldnõuded. Järelevalves leidis kinnitust, et koolivalmiduskaardid on lasteaias koostatud nõuetekohaselt. Need on eesti keeles ja koostamises osalevad tugispetsialistid.

Tugiteenuste tagamine

3.5. Seaduse⁴⁰ kohaselt tagatakse vajaduse korral lapsele logopeedi ja eripedagoogi või muu tugiteenus, mille rakendamiseks loob võimalused lasteasutuse pidaja ning mille rakendamist korraldab direktor. Lasteaias töötab kaks logopeedi, üks neist tasandusrühmas. Mõlemad tugispetsialistid nõustavad nii lapsevanemaid kui õpetajaid. Eripedagoogi teenust lasteasutuses ei pakuta.

Ära kuulamisel esitas pidaja küsimuse, kas eripedagoogi teenuse pakkumine võiks olla õiendi tulemustes esitatud ettepanekuna. Selgitame, et lasteasutuses on eripedagoogi ülesandeks aidata valida õppe- ja kasvatustegevustes raskustesse sattunud lapsele jõukohaseid õppemeetodeid, õppematerjale ja arengukeskkonda. Juhul kui lasteaias ei tööta eripedagoogi, siis on oluline, et

³⁴ KLRÕK, § 24 lg 2.

³⁵ KLRÕK, § 2 lg 4 p-d 4 ja 5.

³⁶ Õppekava, p 7.1.

³⁷ KLRÕK, § 24 lg 6.

³⁸ KELS, § 16 lg 5.

³⁹ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 6.

⁴⁰ KELS, § 14 lg 1.

peale seda, kui õpetaja, lapsevanem või logopeed on märganud lapse võimalikku erivajadust, saaks erialaspetsialist (st eripedagoog) nende laste toevajadust hinnata. Alles peale sellise hindmise järgselt on võimalik direktoril ja pidajal otsustada edasised sammud esmatasandi tugi-teenuse pakkumise tagamisel.

Erivajadustega laste toetamine

3.6. Seadusest⁴¹ tulenevalt peavad pedagoogid jälgima lapse arengut ja toimetulekut lasteasutuses ning vajaduse korral kohandama õppe- ja kasvatustegevust lapse erivajaduse järgi. Lasteaia õppekavas on välja toodud erivajadustega laste arengu toetamise põhimõtted ja toetamise korraldus. Lasteaias on loodud üks tasandusrühm. Erivajadusega lapse vanem on lasteaiatasust vabastatud.

3.7. Lasteaia õppekavas⁴² on sätestatud, et vajadusel koostavad pedagoogid koostöös lapsevanemate ja erispetsialistidega lapsele individuaalse arenduskava. Õpetajate sõnul nad individuaalseid arengukaarte algatanud ei ole. Tasandusrühmas on vastavad kaardid iga lapse kohta olemas.

Määruse järgselt⁴³ koostatakse vajadusel erivajadustega lapsele eesti keele kui teise keele õpetamiseks individuaalne arenduskava. Tugispetsialistide sõnul nad senises praktikas keele osas arenduskavasid teinud ei ole.

3.8. Ettepanek direktorile

Koostada lapse erivajaduse ilmnemisel talle individuaalne arenduskava, sealhulgas eesti keele kui teise keele õpetamiseks.

3.9. Ettekirjutused pidajale

3.9.1. Tagada kõikide laste vanematega arenguveestluste läbiviimine vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 24 lõikele 6. Täitmise tähtaeg: 01.07.2024.

3.9.2. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 14 lõikest 2 ja käesoleva õiendi punktis 3.5. toodud selgitustest hinnata eripedagoogi teenuse osutamise vajadust lasteaias ja vajaduse olemasolul tagada eripedagoogi teenuse osutamine. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024.

4. Lasteaia arengu planeerimine

Arengukava

4.1. Seaduse⁴⁴ kohaselt koostatakse lasteasutuse järjepideva arengu tagamiseks arengukava koostöös hoolekogu ja pedagoogilise nõukoguga. Seaduse⁴⁵ järgselt esitatakse arengukavas tegevuskava kolmeks aastaks. Arengukava kinnitamine toimub lasteasutuse pidaja sätestatud korras⁴⁶.

Lasteaed esitas järelevalvele arengukava aastaks 2023, millel puudus viide dokumendi kinnitamisele. Tallinna Haridusameti kodulehel on leitav lasteaia arengukava aastateks 2020–2022⁴⁷. Direktori sõnul⁴⁸ ei ole lasteaial kehtivat arengukava, kuid uue arengukava eelnõu on pidaja juures kinnitamisel.

Sisehindamine

⁴¹ KELS, § 14 lg 1.

⁴² Õppekava, p 8.5.

⁴³ KLRÕK, § 9 lg 6.

⁴⁴ KELS, § 9¹ lg 1.

⁴⁵ KELS, § 9¹ lg 2 p 2.

⁴⁶ KELS, § 9¹ lg 3.

⁴⁷ Tallinna Haridusameti juhataja 23.12.2019 käskkiri nr 1.-2/597 LISA 10.

⁴⁸ Vestluse protokoll nr 7.

4.2. Seaduse⁴⁹ kohaselt on sisehindamine pidev protsess, mille eesmärk on tagada laste arengut toetavad tingimused ja lasteasutuse järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja lasteasutuse tugevused ning parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse arengukava tegevuskava.

Direktor edastas järelevalvele dokumendi „Arengukava 2023 tegevuskava“, mis direktori selgituste kohaselt kajastab seadusest tulenevaid muudatusi üleminekul eestikeelsele õppele. Samuti soovis pidaja vastavat tegevuskava ülemineku kohta.

4.3. Seaduse⁵⁰ kohaselt analüüsitakse lasteasutuse sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust. Lasteasutus koostab sisehindamise aruande vähemalt üks kord kolme õppeaasta jooksul⁵¹. Lasteasutusel oli nõuetekohane⁵² sisehindamise kord⁵³.

Järelevalve ajal esitas direktor kinnitatud⁵⁴ sisehindamise aruande (periood 2021–2023). Järelevalves nähtus, et sisehindamist on läbi viidud järgmisi andmeid kogudes: õppealajuhataja töö kokkuvõtte, milles osalevad õpetajad oma rühmadega; arendusjuhi aruanne; iga-aastased tagasiside küsitlused vanemate ja personali hulgas; koostöö hoolekoguga; vestlused õpetajatega (arenguvajadused, keeleoskus jm). Direktori sõnul koostab lõpliku aruande tema ise lähtudes lasteasutusele seatud strateegilistest eesmärkidest.

Lisaks esitas lasteasutus järelevalvele eestikeelse õppe- ja kasvatustegevuse analüüsi⁵⁵, milles oli tabeli vormis välja toodud õpetajate eesti keele temaatikaga seotud tegevused (eesti keele kursustel osalemine, tegevused rühmades, üritused). Sellel puudusid kokkuvõtvad järeldused tulemuste kohta.

Eestikeelsele õppele üleminek

4.4. Lasteaia 2023–2024. aasta tegevuskavas on seatud eesmärgiks, et õpetajad julgustavad igapäevaselt lapsi eesti keelt kasutama läbi erinevate mängude ja loovtegevuste. Lapsed tunnevad end eesti keele keskkonnas turvaliselt ning julgevad vabamalt kõneleda eesti keeles.

Direktori sõnul toetab rühmade töökorraldus esmajoonel eesti keele omandamist nii laste kui personali hulgas ja aitab kaasa üleminekuperioodil. Pikemaks ajaks on planeeritud, millised õpetajad ja millistes rühmades töötavad alates 01.08.2024. Läbi on viidud mitmeid konkursse õpetaja ametikohale keeleoskuse nõudega C1.

Järelevalves leidis kinnitust, et vastavalt pedagoogilise nõukogu otsustele⁵⁶ on kõikides rühmades käivitunud eesti keele igapäevane kasutus ja õpe, liikumis- ja loovustegevused on eestikeelsed, osaliselt ka muusikas. Õpetajad osalevad keelerände projektis. Õppekäigud, teatrietendused, hommikuringid ja üks huviring on eestikeelsed. Samuti toimub asjaamine ja teabe jagamine eesti keeles. Direktori sõnul on pidaja eraldanud lisavahendid õppe korraldamiseks (keeleäpp õpetajatele jm).

Direktori arvates on sisehindamisel selgunud, et lasteaia peamised tugevused on personali pedagoogiline kvalifitseeritus ja eesmärgipäraselt töötav meeskond. Oluline on, et asutuses on kaks logopeedi ja igas rühmas tööli neli inimest. Parendusvaldkonnana on lähiajal eesti keele

⁴⁹ KELS, § 24² lg 1.

⁵⁰ KELS, § 24² lg-d 1, 2.

⁵¹ KELS, § 24² lg 3.

⁵² KELS, § 24² lg 2.

⁵³ Direktori 21.03.2013 käskkiri nr 1-2/5 „Tallinna Kuristiku Lasteaia sisehindamise kord“.

⁵⁴ Direktori 08.12.2023 käskkiri nr 1-2/19 „Sisehindamise aruande kinnitamine“.

⁵⁵ „Tallinna Kuristiku Lasteaia eestikeelse õppe- ja kasvatustegevuse analüüs 2021–2023“.

⁵⁶ Pedagoogilise nõukogu 05.09.2023 protokoll nr. 1

oskuse parandamine personali hulgas ja õppevara uuendamine.

Hoolekogu arvates on lasteaias toimunud eesti keele õppes suur progress. Kõikides rühmades on eesti keelt kõnelev õpetaja. Kodudes on näha laste huvi eesti keele vastu. Üldise lasteaia atmosfääriga ollakse rahul.

4.5. Ettekirjutus pidajale

Tagada lasteaia arengukava koostamine ja kinnitamine vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 9¹ lõikele 1. Täitmise tähtaeg: 01.05.2024.